

Tre gange Andersen

H. C. Andersen viser sig for os fra flere sider i billedhugger Bjørn Nørgaards monument over digteren.

Den store danske billedhugger Bjørn Nørgaard har skabt et moderne og nytænkende monument over H. C. Andersen – Tre gange Andersen. Det er første gang, at digteren er beskrevet og portrætteret ud fra en moderne analytisk synsvinkel i et monument. På alle de tidligere monumenter over Andersen sidder han ofte med høj hat med sin eventyrbog og læser højt. Det er sådan vi kender ham fra byrummet. Men nu viser han sig for os fra flere sider.

I midten af 2004 gik Bjørn Nørgaard i gang med at skabe monumentet. Han havde fået opgaven af Odense Kommunes Kunstfond i anledning af 200 året for H. C. Andersens fødsel i 2005. Opgaven lød på et monument over personen H. C. Andersen, og derudover havde han frie hænder til sin kunstneriske fortolkning. Bjørn Nørgaard pegede selv på Odense Banegårdsplads som rammen om monumentet. Her var udgangspunktet for mange rejser, hvilket fint gik i tråd med digterens eget liv. Og H. C. Andersen ville blive midtpunkt i al det liv og aktivitet, der altid findes på en banegårdsplads.

Bjørn Nørgaard havde tidligere arbejdet med et H. C. Andersen kunstværk, nemlig et relief til Holstebro Gymnasium. Her var opgaven at beskrive eventyrdigteren H. C. Andersen, så derfor har Bjørn Nørgaard allerede tidligere fordybet sig i digterens univers. Selvom Odense Kunstfonds opgave lød på at beskrive hele personen Andersen – og ikke kun eventyrdigteren, lå opgaven alligevel godt for Bjørn Nørgaard.

"H. C. Andersen har altid fulgt mig. Han er jo en stor del af vi danskeres liv. På et tidspunkt i ens liv tager man måske afstand fra alt det, som Andersen repræsenterer, men man vender jo som regel tilbage til ens barnelærdom og rødder på et tidspunkt," siger Bjørn Nørgaard.

At lave et monument over en af de største danskere nogensinde er en stor opgave, så derfor har Bjørn Nørgaard haft to assistenter til hjælp - en assistent til det kunstneriske og en assistent til det praktiske. Stenene til monumentet er fra Kina, men det er en dansk stenhugger, der har lavet selve stenhuggerarbejdet. Bjørn Nørgaard har lavet skulpturen i ler???, hvorefter der er lavet en form af den. Formen blev sendt til Pietra Santa i Norditalien, hvor skulpturen blev støbt i bronze.

Hele monumentet er otte meter højt og otte meter bredt og består af tre hovedelementer: Et vandbassin, tre ramper og selve skulpturen. Bassinet består af en masse granitblokke, der er placeret, så de danner en

trappeformet bassinkant. Her kan børn kravle, lege eller soppe i vandet. Set oppefra forestiller vandbassinet et soltegn, som selve H. C. Andersen skulpturen vokser op fra. De tre ramper holder skulpturen, men samtidig vokser de sammen og danner en spiral, der bliver til H. C. Andersen med tre hoveder. Skulpturen er lavet i bronze og ramperne er lavet i stenarten basalt.

Monumentet Tre gange Andersen er op til den enkelte at fortolke. Men Bjørn Nørgaard har alligevel gjort sig en del overvejelser om sit monument: "Jeg har valgt tallet tre til at beskrive personen Andersen, fordi det rummer den digtende, den rejsende og den sensible Andersen. Og fordi tallet tre har meget symbolik og dynamik i sig. Bjørn Nørgaard fortæller:

"H. C. Andersen vokser op af soltegnet, og vandet i bassinet symboliserer det religiøse med dåben. De tre ramper symboliserer de tre overordnede kunstretninger: Klassicismen (antikkens kultur og idealer - red.), romantikken (poesi, nostalgi og følelse - red.) og naturalismen (videnskab, realisme - red.). Disse tre kunstretninger danner i monumentet en enhed - en spiral - der former H. C. Andersen."

"Han var en sammensat og kompleks person, hvis personlighed indeholder de tre elementer: Eventyrdigteren, den rejsende og den sensible Andersen. I spiralen er også babelstårnet, der symboliserer geniet og drømmeren H. C. Andersen, der kommer op i samfundet. Arbejder-drengen fra Odense, der med drømmene og stor viljestyrke kunne og turde bryde sin sociale arv. På monumentet findes også en masse små figurer, der beskriver H. C. Andersen, blandt andet en balletdanser".

"Digteren var også meget forud for sin tid og i bund og grund lignede han meget os moderne mennesker. Han var et meget sensibelt og selvcentreret menneske med en stor følelse af rodløshed og rastløshed. De mange rejser blev en besættelse for ham, han følte sig aldrig hjemme, men blev ved at søge uden at finde. Sammen med denne store følsomhed havde han også en granitklods inde i sig: Hans viljestyrke var overvældende".

"Jeg har selv lært nye ting om H. C. Andersen ved at skabe dette monument. Jeg nærer dyb respekt for ham også som dagbogsskribent, billedkunstner og for hans syn på sig selv og sin omverden. Han var fremragende til at observere sin omverden, og så var han også en god sælger: Han var rigtig dygtig til at sælge sig selv som kunstner.

Det er ikke første gang, at Bjørn Nørgaard har skabt et stort dansk monument. Han har også skabt de 17 flotte og spændende gobeliner, som

var gaven til Dronning Margrethes 50 års fødselsdag - betalt af dansk erhvervsliv, hvor også Volvo var bidragsyder. I dag hænger Gobelinerne i Riddersalen på Christiansborg. De fortæller Danmarks historie fra vikingetiden op til nutiden og viser også lidt om fremtidens Danmark. Gobelinerne var den største danske udsmykningsopgave i 100 år. Bjørn Nørgaard havde inden for rammerne frie hænder til at fortælle Danmarks historie ud fra sin egen subjektive synsvinkel. Og han har fået meget ros for sine gobeliner.

Bjørn Nørgaard mener, at disse monumenter forpligter: "Fælles for Tre gange Andersen og gobelinerne er, at det er store krævende og bundne kunstneriske opgaver med mange indbyggede konflikter og modsætninger. Det er vigtige danske monumenter, hvor min opgave har været at skabe kunst, der beskriver dansk historie og kultur. Det er opgaver, der forpligter mig som kunstner".

"Monumentet Tre gange Andersen og gobelinerne har også det tilfælles, at de begge er betalt af private sponsorer. Disse sponsorer har ikke blandet sig i mit kunstneriske arbejde, men de er selvfølgelig blevet informeret undervejs. Jeg synes, det er flot, at dansk erhvervsliv påtager sig et kulturelt ansvar ikke mindst nu, hvor der er meget debat om, hvorvidt staten skal betale til offentlige kunstværker", slutter billedhugger Bjørn Nørgaard.

Billedhugger Bjørn Nørgaard

Født: 1947 i København

Uddannelse: Den Eksperimenterende Kunstscole i 1964

Titel: Billedhugger og professor

Kunstneriske milepæle: Gobelinerne til Dronningen og H. C. Andersen monumentet

Udstillinger: Har udstillet og er repræsenteret i flere lande fra 1964 til i dag